

Naročnina za Jugoslavijo: olosetno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 60 din. Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, petek 6. septembra 1940

Cena posamezni številki din 1.50

Spominu velikega kralja

Na dan desete obletnice velikega dogodka, ko je kralj Aleksander na Bajnici prvič razvil jugoslovanske polkovne zastave, odkriva Slovenija spomenik kralju Zedinitelju Aleksandru I. Ni mogel biti izbran bolj primeren dan za odkritje spomenika, ko ravno 6. september, ki je zlasti v dvojnem oziru za Jugoslovane pravi narodni praznik.

Predvsem praznik nacionalne misli, do skrajnosti potencirane volje, da si ohranijo Jugoslovani svojo neodvisnost in svobodo in da se morajo temu visokemu namenu podrediti vsi drugi. In pred 10 leti je to kralj Aleksander posebno učinkovito poudaril, ko je za zmago in bodočnost jugoslovanske misli žrtvoval tudi s slavo ovenčane srbske polkovne zastave. Te naj pripadejo zgodovini, bodočnost pa velja Jugoslaviji, naši mladi in veliki državci.

Tej jugoslovanski misli je žrtvoval kralj Aleksander tudi vse svoje delo, vse svoje misli in na konec tudi svoje življenje. Zato mora biti tudi odkritje spomenika Aleksandra I. zvezano z njegovim delom za jugoslovansko misel in zato je prav, če se odkriva spomenik ravno na veliki dan 6. septembra.

A 6. september je tudi rojstni dan mladega kralja Petra II. S tem je tudi na zunaj poudarjeno, da jugoslovanska misel živi naprej, da se podeduje od generacije do generacije, da je neločljivo zvezana z usodo jugoslovanskih narodov. Delo, ki so ga začeli pred deset- in desetletji v najbolj težkih nesvobodnih dneh prvi jugoslovanski nacionalisti, delo, ki ga je potem dvignil do uresničenja kralj Peter I. in ki ga je potem dopolnil kralj Aleksander, to delo se bo nadaljevalo tudi v bodoče pod vodstvom njegovega prvorojenca kralja Pe-

tra II. Zgodovina Jugoslavije se šele razvija, naše mlado narodno življenje je šele v začetku svojega razmaha.

Vse to pa simbolizira 6. september in vse to je posebno očitno poudarjeno, ko odkriva Slovenija na rojstni dan kralja Petra II. spomenik njegovemu nepozabnemu očetu — kralju Aleksandru I. Zedinitelju.

Šest let je že poteklo, kar je zločinska roka najetega človeka končala življenje kralja Aleksandra. Od takrat do danes so se po svetu odigrali dogodki historične važnosti. Nova zemljepisna karta Evrope je nastala, propadle so velike države in še se bje borba, ki se more razviti še v gigantski obseg. Kdor hoče pravilno presojati delo in prizadevanja blagopokojnega kralja Aleksandra, mora presojati njegovo delo iz perspektive teh dogodkov. In hipoma mu bo jasno, zakaj je kralj Aleksander hotel združiti vse sile Jugoslovancev, zakaj je podpiral vse ono, kar

je krepilo nacionalno zavest in zakaj je hotel, da se tudi vsi lokalni interesi podrede jugoslovanski misli. Zato je bila njegova teza, da mora biti vsak Srb, Hrvat in Slovenec tudi dober Jugoslovane, zato je dejal, da jugoslovanstvo ne izključuje srbstva, hrvatstva in slovenstva, ker je združitev vseh teh osnovnih komponent v eno rezultanto — v Jugoslavijo.

Marsikatera odredba kralja Aleksandra postaja danes sredi evropskih dogodkov jasna in razumljiva. Hkrati pa spoznavamo tudi, kako vse drugače bi bili pripravljani na današnje dogodke, če bi misel in delo kralja Aleksandra bila že od vsega početka prav razumljena in sprejeta od vseh nas.

Kralj Aleksander je bil po konceptu svoje nacionalne misli resnični vodnik Srbov, Hrvatov in Slovencev. Visoko nad vsa lokalna nesoglasja in strankarska nasprotja je bil uperjen njegov pogled in vedno je delal le to, kar je bilo v interesu vseh Jugoslovancev, kar je bilo v korist Jugoslavije.

To so tudi Jugoslovani na

dnu svojega srca čutili, kar se je zlasti pokazalo ob njegovi smrti. Na mah je bila ob njegovi krsti združena vsa Jugoslavija in v Zagrebu je vladala prav tako globoka in resnična žalost ko v Beogradu, Ljubljani in po vsej Jugoslaviji. Solze žalosti, ki so padale na zadnji poti velikega kralja, so odkrile tujemu svetu, kaj je bil kralj Aleksander Jugoslaviji. Njen pravi in resnični voditelj!

Med jugoslovanskimi prestolnicami odkriva Ljubljana kot prva spomenik kralju Aleksandru I. Razumljivo je to, ker je Slovenija še zlasti čutila, kaj pomeni kralj Aleksander za Jugoslavijo in ker je tudi videla, kako resnično ljubi Slovenijo kralj Aleksander. Tu med nami je redno bival vsako leto in tu je zasnoval mnogo svojih velikih načrtov.

Slovenci so zato v kralju Aleksandru vedno videli svojega kralja in z odkritjem njegovega spomenika v Ljubljani bo to poudarjeno tudi na zunanji globoki hvaležnosti se klanja Slovenija spominu velikega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

tudi resničen praznik za vso Jugoslavijo in vse Jugoslovane.

Gradnikove besede na spominski listini

V podstavek spomenika je bila letos v juniju vzdana spominska listina, ki jo je sestavil pesnik Alojzij Gradnik in ki se glasi:

»V letu Gospodovem tisočdevetsto in štiridesetem, v mesecu juniju, smo položili v zavetje kamna to ploščo, ki naj sporoča poznim pokolenjem našega rodu, da je bil tega leta v srcu Slovenije, v beli Ljubljani, postavljen likovni spomenik Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju z dobrovoljnimi prispevki vseh slovenskega naroda kot znamenje njegove ljubezni in hvaležnosti in potrdilo njegove volje, da hoče ostati svoboden na svoji zemlji v kraljevini Jugoslaviji, združen s Hrvati in Srbi. Čuvajmo Jugoslavijo!»

Na kraljev rojstni dan

Ko je bil kralj Peter še prestolonaslednik, je že postal njegov rojstni dan narodni praznik v Jugoslaviji. Kajti s 6. septembrom 1930. je zvezal njegov veliki oče rojstni dan svojega prvorojenca z jugoslovansko mislijo. V še večji vdanosti pa so praznovali Jugoslovani 6. september po smrti kralja Aleksandra, ko je marsejski zločin v še večji meri zbral Jugoslovane okoli vladarskega doma in ko je mučeniška smrt kralja Aleksandra še poglobila ljubezen Jugoslovancev do mladega kralja Petra II.

Iz te ljubezni pa je vstala vera, da se bo pod vladjo kralja Petra II. še dvignilo vse življenje v Jugoslaviji in da bo mladi kralj mogel uspešno nadaljevati delo, ki so ga začeli

njegovi veliki predniki. Rojstni dan kralja Petra II. je bil zato vedno praznik veselega pričakovanja in zdravega optimizma.

To pa tudi zato, ker so Jugoslovani videli, kako resno se pripravlja mladi kralj za svoj vzvišeni in težki poklic. Vse njegovo življenje dokazuje, da bo kralj Peter II. čez eno leto, ko postane polnoleten, tudi v resnici pripravljen, da zasede prestol svojega očeta. Iz tega spoznanja izvira tudi ono veliko upanje, ki ga imajo vsi Jugoslovani v kralja Petra II. in zato doni na njegov rojstni dan iz vseh krajev Jugoslavije, od povesod, kjer prebivajo Srbi, Hrvati in Slovenci, en klic:

Zivio kralj Peter II.!

Živel visoki vladarski dom Karađordjevičev!

Iz življenja kralja Petra II.

Kralj Peter II. se je rodil 6. septembra 1923. v Novem dvoru v Beogradu. Skrbno čuvan in vzgojevan od svojih roditeljev je začel svoje šolanje v 7. letu. Osnovni pouk mu je dal zasebni učitelj. Ljudsko šolo je dovršil v 10. letu z odličnim uspehom.

Po dovršeni ljudski šoli je odpotoval v septembru 1934. v Anglijo, da nadaljuje srednješolski pouk. Tragična smrt kralja Aleksandra ga je še isto leto poklicala nazaj v domovino.

Za čas njegove mladosti izvršuje kr. namestništvo kraljevske oblasti in kr. namestništvo je tudi skrbelo za nadaljnjo vzgojo kralja. Izbralo je najodličnejše učitelje in šolsko leto mladega kralja se je pričelo 7. marca 1936. V štirih letih in 4 mesecih je kralj dovršil osem razredov gimnazije z odličnim uspehom in napravil maturo.

Po dovršenih srednješolskih študijah se je začel univerzitetni in vojaški pouk kralja.

Posebna pažnja se posveča vojaškemu pouku. Poleg teoretičnega pouka dobiva kralj pouk o fortifikaciji, pravih službe, voja-

ških predpisih ter o vseh vojaških vedah. Seveda pa se tudi vežba praktično na terenu. Vojaški pouk je za kralja neobhodno potreben, ker je kralj vrhovni poveljnik vojske.

Od začetka oktobra 1939. nosi kralj uniformo gojenca vojne akademije. Najprej je bil redov, nato je bil kaplar in podnarednik, sedaj pa je narednik.

Za univerzitetni pouk kralja skrbi skupina elitnih univerzitetnih profesorjev. Predvsem se uči kralj pravo in narodno gospodarstvo ter diplomatsko zgodovino. Seveda pa je posvečen velik del njegovih študij tudi politični vedi. Zlasti skrbe njegovi profesorji, da kralj tudi spozna mehanizem gospodarskega življenja.

Ves kraljev pouk vodi in nadzira njegov stric knez-namestnik Pavle.

Poskrbljeno pa je tudi za dobro telesno vzgojo mladega kralja. Njegovo zdravje je vidno. Goji celo vrsto športov in je dosegel pri tem tudi lepe uspehe.

Po svoji materi je kralj Peter silno ljubeč sin. Oba veže resnično prijateljstvo. Svojim bratom je

kralj več ko samo najstarejši brat. On je njih učitelj in njih vzor. Svojega strica ceni visoko in je vedno z njim v stiku, da je v polni meri deležen njegovih državniških izkušenj in njegovega finega umetniškega čuta.

Kralj je tudi dober tovariš. Vsako leto prihajajo iz vseh krajev države njegovi starostni vrstniki in z njimi občuje kot pravi prijatelj in iskren tovariš.

Zelo globoko pa pojmuje kralj tudi svoje dolžnosti. Pridno izdeluje vse svoje naloge in se uči vseh predmetov, da bo čim bolj pripravljen za svoje težko vladarsko delo. Ve, kakšne velike dolžnosti ga čakajo in zato je postal zgodaj resen, a tudi samozavesten in odločen. Zaveda se svoje odgovornosti, da je tudi v tem oziru popolnoma pripravljen za vladarski poklic.

Kralj Peter II. z vsem svojim delom opravičuje velike nade, ki jih stavijo vanj jugoslovanski narodi in zato je njegov rojstni dan

V soboto se otvori Beograjski sejem

V soboto 7. septembra ob 11. se svečano otvori Beograjski sejem z razstavo Jesenski mednarodni vzorčni sejem. Slovesnost sama bo prav tako obsežna in odlična kakor vsako leto. Prisostvovali ji bodo najuglednejši predstavniki prestolnice, med njimi najvidnejši gospodarstveniki iz Beograda in iz pokrajine, poleg njih pa tudi gospodarstveniki in uradni predstavniki držav, ki se udeležujejo sejma s svojimi kolektivnimi in posameznimi razstavami.

Letošnji Jesenski mednarodni vzorčni sejem v Beogradu bo otvoril minister trgovine in industrije dr. Ivo Andres. Ob otvoritvi bo poleg trgovinskega ministra govoril o pomenu velesejma predsednik beograjske občine g. Jevrem Tomić, kot predsednik Beograjskega velesejma pa g. Milan Stojanović.

Zanimanje za ta velesejem je zelo veliko tako med domačimi kot

tudi inozemskimi gospodarskimi krogi. Število razstavljalcev se je tudi letos znatno povečalo, posebno mnogo bo inozemskih, ki jih v Ljubljani velesejem zaradi propozne dovolitve ni mogel pridobiti. Sejmišče je pridobilo dosti tudi zaradi novih tujih paviljonov in zaradi večje udeležbe Bolgarske. Vsega je letos šest velikih družbenih paviljonov in veliki paviljon Zadužbine Nikole Spasića. Nadalje ima svoje paviljone: Nemčija, Rumunija, Češko-Moravska, Turčija in Madžarska. Italija in Albanija imata svoje kolektivne razstave v prostorih družbenih paviljonov.

Na letošnjem Mednarodnem sejm vzorcev v Beogradu so zastopane vse veje gospodarstva. S tem je velesejmska razstava pridobila najrazličnejše predmete, ki zanimajo gotovo vse redne obiskovalce gospodarskih razstav. Tudi zaradi tega je treba priporočiti obisk velesejma v Beogradu.

Politične vesti

Na romunskoga kralja Karola je poskusil atentat vodja Zelezne garde Horeon Sima. Vdri je čez ograjo kraljevega dvorca ter oddal sedem streliv na razsvetljena okna palače. Ko so ga prijeli, je dejal, da je hotel umoriti kralja. Sima je bil še pred nekaj meseci kot zastopnik Zelezne garde minister, kasneje pa je bil izločen iz vlade. Sima je streljal, ko je bil kralj v palači.

V noči na sredo so skušali nekateri mladeniči izvršiti v Bukarešti državni preobrat. Vdri so v telefonsko centralo ter v radijsko postajo. Vse telefonske zveze Bukarešte s tujino so bile za nekaj časa pretrgane. Puč pa se je ponesrečil.

Romunska Gigurtova vlada je odstopila zaradi revolucionarnih stremiljenj desničarjev. Kralj je demisijsko vlado sprejel ter podelil mandat za sestavo nove vlade generalu Antonescu, ki je znan kot odločen zagovornik politike držav osi ter enako znan kot odkrit simpatizer Zelezne garde. V Romuniji so prepričani, da se bo generalu Antonescu posrečilo vzpostaviti red.

Ko je general Antonescu dobil od kralja mandat za sestavo vlade, je stopil v stik z zastopniki Zelezne garde, da bi jih pridobil za sodelovanje. To se mu pa ni posrečilo. Nato je gen. Antonescu izjavil kralju, da ne bi mogel sestaviti vlade, če ne dobi široka pooblastila.

Kralj je nato podpisal ukaz, s katerim se ukinja ustava in razpušča parlament. Ukaz daje hkrati gen. Antonescu široka pooblastila, ki mu dajejo skoraj stališče diktatorja. Kralj si je pridržal samo naslednje pravice: vrhovno poveljstvo nad oboroženo silo, pravice podeljevanja redov, amnestije, kovanja denarja, imenovanja diplomatskih zastopnikov in sklepanja mednarodnih pogodb. Veljavni zakoni se morejo spremeniti samo s kraljevim pristankom, ministri ter državni podtajniki se imenujejo s kraljevim ukazom s sopodpisom ministrskega predsednika. Vse druge državne posle opravlja ministrski predsednik sam neposredno.

Gen. Antonescu je sprejel nemškega in italijanskega poslanika ter jima sporočil, da bo Romunija izvršila svoje obveznosti v smislu dunajske razsodbe.

Razburjenje v Romuniji zaradi dunajske razsodbe polagoma popušča. Vladni krogi zagovarjajo svoje stališče s tem, da so prejšnje vlade krive, če je prišlo tako daleč. Če bi te vodile italofilske politike namesto italofobske, bi bil položaj danes drugačen.

Madžarski zun. minister grof Csaky je imel v parlamentu govor, v katerem je zlasti naglasil, da kaže dunajska razsodba konstruktivno razumevanje osnih velisil za politična vprašanja, ker se bo sedaj mir v Podonavju utrdil. Nato je govoril o bodočih madžarsko-romunskih odnosih ter dejal, da bo Madžarska odkritosrčno delala na to, da postanejo odnosi med Madžarsko in Romunijo prijateljski. Z romunsko manjšino na Madžarskem ne bo postopala samo dobro, temveč plemenito. Romunija bo še spoznala, da more v novem okviru zelo dobro razviti vse svoje sile in da ji je sedaj mir za jamčen.

Vodja kmetske stranke Maniu je izjavil, da ne bo več organiziral odpora v ozemlju, ki ga mora Romunija odstopiti. Še nadalje pa bo organiziral svojo stranko v Transilvaniji, ki je ostala Romuniji.

Med romunskimi in madžarskimi vojniki je prišlo v bližini mesta Satu Mare do spopada ter je bilo ubitih okoli 80 Romunov ter 100 Madžarov.

Ob začetku zbiranja za zimsko pomoč je bila v berlinskem Sportpalastu velika slovesnost, ki jo je otvoril propagandni minister dr. Göbbels, ki je naglasil pomen in uspešnost te narodno-socialistične socialne akcije.

Nato je govoril Hitler. Uvodoma je primerjal položaj Nemčije danes in pred enim letom. Dogodki so se odigrali tako bliskovito, da ni bil presenečen le ves svet, temveč celo sam nemški narod. Od ledenega morja pa do španske meje gospoduje danes nemške čete in samo svojemu zemljepisnemu položaju

Pravilen račun

Učitelj: Koliko je: ena skodelica kave in še ena skodelica kave?

Ivo: Prosim, to je večerjal

Učitelj: Kako to?

Ivo: Takole: meni daje moja mati za večerjo vedno dve skodelici kave, ker imam najrajši belo kavo s Francom.

se ima Anglija zahvaliti, da še ni na tleh.

Hitler je nato govoril o »uspehih«, o katerih govori angleška propaganda. Zaključni uspeh vseh teh uspehov pa bo, da bo tudi Anglija padla na kolena. Večkrat se sliši iz Anglije vprašanje, kdaj da že pride napad na Anglijo. Naj bodo mirni! Do tega napada prav gotovo pride. »Kmalu pridem!« je vzkliknil Hitler. Takrat bo svet rešen od angleškega gospodstva in ne bo se več dogajalo, da ljudje ne bi mogli piti kave, ker jim tega Angleži ne dovolijo. 85 milijonski nemški narod ne more dopustiti, da bi mu ukazovali angleški plutokraci, kaj si sme kupiti. Nemčija in Italija sta se odločili, da ustvarita novo stanje na svetu, ko bo nemogoče, da bi mala peščica plutokratov strahovala ves svet. Vsi zavezniki Angliji ne bodo nič pomagali, ne Haile Selasije, ne Benes, ne norveški kralj in nizozemska kraljica, ne Sikorski in ne de Gaulle.

Ker niso imeli Angleži drugih sredstev, so naš hoteli uničili s čistimi posebnimi generali, to so generali »revolucija«, general »lakota« in general »zima«. Vsi ti generali pa nam niso mogli do živga in s

temi sredstvi Angleži ne bodo dobili vojne. Ko bo prišla prava ura, bo nemško orožje udarilo s tako silo, da bo nasprotnik uničen.

Hitler je nato z največjim priznanjem govoril o nemških vojakih in zlasti o letalcih ter o nemških

ženah, ki pomagajo vojski. Nato je govoril o angleških nočnih bombnih napadih na nemška mesta. Dosedaj je nemško letalstvo bombardiralo samo vojaške objekte, sedaj pa bo tudi mesta, če hočejo Angleži tako! Če se Angleži hvalejo, da so zmetali 4000 bomb, jih bomo mi 50.000, sto tisoč in tudi več. Gospodu Churchillu bomo znali odgovoriti na vsa njegova piratska sredstva. Prišla bo ura, ko bo eden od naju moral pasti in jaz vem, da to ne bom jaz. — Hitler je tudi dejal, da je že takrat, ko so Angleži govorili, da bo vojna trajala dve leti, ukazal Göringu, da pripravi vse, da bo imela Nemčija vse potrebno, tudi če traja vojna pet let.

Ob koncu svojega govora je dejal Hitler, da mora velik uspeh zimske pomoči dokazati vsemu svetu, da je nemški narod popolnoma enoten. Kajti čim bolj bo videl sovražnik strnjeno nemškega naroda, tem prej bo spoznal, da je nemogoče Nemčijo zlomiti.

Ameriški rušilci so že na potu v Kanado in bodo prihodnji teden že mogli odpluti v Anglijo. Rušilci so sicer bili narejeni 1. 1920, toda so vsi moderno opremljeni.

Tekoča goriva in naša gospodarska osamosvojitev

Referat tajnika dr. I. Pustiška na občnem zboru Zveze trgovskih združenj

Ustanovitev Osrednjega odseka trgovcev s tekočimi gorivi

pri Zvezi trg. združenj dravske banovine v Ljubljani.

Z izidom uredbe o tekočih gorivih in s spremembo številke 171 uvozne car. tar. so bili domači trgovci s tekočimi gorivi izročeni na milost ali nemilost petrolejskega kartela. Kartel je vse bolj očitno kazal namero, da hoče osvojiti monopolni položaj tudi v trgovini s tekočimi gorivi na drobno. Sekcija trgovcev s tekočimi gorivi pri Združenju trgovcev v Ljubljani je sredi ogrožene borbe s petrolejskim kartelom, zlasti še, ko je ta v l. 1938. povzročil pomanjkanje bencinske mešanice v Ljubljani in še v nekaterih drugih krajih, dala pobudo, da se pri Zvezi ustanovi Osrednji odsek, ki bi združeval vse trgovce s tekočimi gorivi v dravski banovini. Dne 4. decembra 1938 je bil ustanovni občni zbor odseka, ki je takoj izdal prvo resolucijo o zahtevah domače trgovine s tekočimi gorivi.

Občni zbor je zahteval, da se uredba o tekočih gorivih tako spremeni, da bodo z njo zaščiteni tudi trgovci s tekočimi gorivi. Dalje je zahteval, da se trgovcu detaljisti odobri 10% bruto zaslužek, trgovcu engrosistu pa 5% bruto zaslužek od vsakokratne prodajne litrske cene bencinske mešanice. Kartel je namreč izigral trgovce na ta način, da jim je nudil blago v kilogramskih cenah, trgovci pa morali prodajati blago v litrih po litrski ceni, ki se je predpisala za kartelsko zajednico. Te nabavne kilogramske cene so bile včasih skoro enake prodajnim litrskim, včasih pa celo višje, če se je kartel želel znebiti kakšnega kupca.

Že ustanovni občni zbor je poudaril, da v Jugoslaviji ni rafinerij v pravem pomenu besede, da bi namreč predelovale pravo surovo nafto, kakršna pride iz izvirov. Pri nas so le čistilnice ali ločilnice, ki predelujejo mešanico že izgotovljenih rafiniranih. Pod našo črno in neprečiščeno nafto iz št. 171 uvozne carinske tarife uvažajo rafinerije mešanico 15 do 20 odstotkov bencina, 15—20% petroleja, do 50% nafte (težkega bencina) in do 20% mazilnega olja. Odstotek petroleja in bencina se lahko v mešanici menja spreminja od 1% do 40%.

Zaradi tega je znižana carina na nafto iz št. 171 car. tar. neumestna in bi bilo prav, da se s carinskimi ugodnostmi omogoči uvoz

prave nafte in nastanek pravih rafinerij.

Omenjeni občni zbor je dalje še zahteval, da skrbi država za to, da prideta produkcija in trgovina s tekočimi gorivi čimprej v domače roke, dalje, da se izdajajo dovoljenja za postavitev bencinskih črpalk izključno samo trgovcem s tekočimi gorivi na drobno, nikakor pa ne rafinerijam. Končno je zahteval tudi, da pride v odbor za določanje cen bencinske mešanice predstavnik Osrednjega odseka.

Za izvojevanje teh zahtev je Osrednji odsek, ki je združil skoro vse trgovce s tekočimi gorivi v Sloveniji, pod vodstvom svojega predsednika Viljema Laznika in tajnika Alberta Kilerja mnogo storil. Upoštevati pa je seveda treba, da ima odsek opravka s kartelom.

Kdo tvori petrolejski kartel?

Vladimir Rosenberg in Jovan Kestić ga v svoji knjigi »Ko finansira jugoslovensku privredno« tako opisujeta:

»Pri nas so večje dveh velikih koncernov: ameriškega in nizozemsko-angleškega.

Po razpustu ameriškega petrolejskega trusta l. 1911. so se ameriška podjetja grupirala v 4 koncerne pod imenom Standard Oil Comp., (Jersey, Njujork, Indiana, Californija), od katerih je drugi, to je Standard Oil Njujork, skrajšano »Socony« (glavnica 450 mi-

lijonov dolarjev) patron Jugoslovanskega Vacuum Oil Komp. v Zagrebu. Prej sta bila dva podjetja Standard Vacuum Oil (glavnica 48 milijonov din) in Standard Oil, pa je l. 1933. zaradi fuzije teh družb v Ameriki prišlo do fuzije tudi pri nas. S spojitvijo družb so se stroški zmanjšali ter se je zaradi prihranka v organizaciji zmanjšala glavnica, ki je prvotno znašala 223 milijonov din na 175 milijonov din, a v l. 1938. na 150 milijonov din.

Drugo naše petrolejsko društvo »Jugoslovanski Schell« d. d. v Zagrebu z glavnico 100 milijonov din, pripada glavnemu konkurentu Standard Oila, in to nizozemsko-angleškemu koncernu koninklijske Schell. V Jugoslovanskem Schellu sodelujejo poleg drugih podjetij koncerna tudi dve glavni družbi: Batalsche Petroleum Maatschappij (kapital 300 milijonov holandskih forintov) in Asiatic Petroleum (4 milijone funtov). Prvo od teh podjetij je glavni akcionar družbe »Astra Romana« v Romuniji, odkoder tudi dobivamo po večini surovo nafto.

Tretje podjetje »Astra A. D.« v Beogradu (glavnica 10 milijonov dinarjev) je v sferi angleških interesov. Razen ostalih udeležencev, kot n. pr. »Phenix Oil Products«, — se opaža tudi sodelovanje »General Mining and Finance Corporation« podjetja južno-afriškega izvora, v katerem so svoj čas sodelovale neke nemške banke. — Dalje prih.

Tudi letošnji velesojem je popoln uspeh

Zgovoren primer, kaj premoreta trdna volja in strokovno znanje, dokazuje Ljubljanski velesojem. Izredne razmere, v katerih živimo, vedno nove težkoče, ki udarjajo z vseh strani na nas, zahtevajo izredno dobro voljo, da se kdo upa pod takšnimi okoliščinami prirediti velesojem. Toda pogumne podpira sreča. In tako tudi našo velesojemsko upravo, ki je tudi s sedanjim velesojem dokazala, da je dorasla tudi najtežjim nalogam.

Po njeni zaslugi doživljamo tudi letos, navzile vsem nadlogam vesele velesojemske dni in ker je še vreme naklonjeno, jih doživljamo v vsej lepoti zgodnje jeseni. Ni čuda, da je na velesojem vedno živahno vrvenje, da je polno zabave in razvedrila in da se ne pričakovano dobro razvijajo tudi kupčije, ki so prav za prav glavni namen velesoja. Ker ni le-

tos tujih razstavljalcev, pomeni letošnji jesenski velesojem močno okrepitev domačega trga, kar je še posebej razveseljivo.

Posebno živahno vrvenje na velesojem pa se obeta za praznik, ko bodo desetstisoči prišli v Ljubljano k odkritju kraljevega spomenika.

Obisk na letošnjem velesojem je več ko zadovoljiv, število sklenjenih kupčij nad pričakovanje, zadovoljnost obiskovalcev popolna. S tem pa je doseženo vse, kar je za popoln uspeh velesoja potrebno.

Minister za telesno vzgojo gospod Pantić z družino si je v sredo ogledal Ljubljanski velesojem, ki mu je izredno ugajal. G. ministra sta spremljala po razstavišču predsednik slovenske športne zveze dr. Ciril Pavlin in ravnatelj velesoja dr. Milan Dular.

PRIVATNA DVORAZREDNA TRGOVSKA ŠOLA
ZBORNICE ZA TRGOVINO OBRT IN INDUSTRIJO
LJUBLJANA, Gregorčičeva 27 (TRGOVSKI DOM)
ŠOLA IMA PRAVICO JAVNOSTI
SPREJEMA
DIJAKE Z MALO MATURO ALI
ZAVRŠNIM IZPITOM
VPISOVANJE VSAK DAN OD 10. DO 12. URE
ZAČETEK POUKA 10. SEPTEMBRA.
TELEFON 33.40.

Obisk velesoja je tudi iz drugih banovin zadovoljiv. Kupci so prispeli iz Banje Luke, Zagreba, Osijeka, Nove Palanke, Beograda, Bjelovara, Crvenke, Splita, Sarajeva, Vel. Kikinde, Duge Rese, Cakovca, Novega Sada, Patrince, Bajmoka, Rume, Tuzle, Slavonskega Broda, Otočca, Kaštel Starega, Vrhovine, Karlovca, Bajmoka, Vrška, Subotice, Bitolja, Okučana, Bjeline, Sremske Mitrovice, Stare Pazove, Križevcev, Valjeva, Varaždina. Posli se ugodno razvijajo v prav vseh strokah.

Poln zanimivosti je letošnji velesojem in zato si ga oglejte zagotovo!

Viljem Brauns
TOVARNA ANILINSKIH BARV IN KEMIČNIH IZDELKOV
Celje

Priporočila svoje specialne izdelke

barve za obleke v zavitkih, barve za luženje lesa v zav., barve za tla v zavitkih, barve za pibe v zavitkih, Vilbra barve za usnje.

Anilinske barve za obrtniške potrebe

barve za volno, barve za bombaž, barve za živila, barve topljive v masti, barve topljive v olju, barve za sveče, barve topljive v vodi, barve topljive v spirititu.

Razne kemične izdelke za gospodinjstvo in obrt

Zahtevajte cenike!

Tujski promet v Mariboru

V preteklem mesecu avgustu je posetilo, kolikor se je dalo uradno ugotoviti, vsega skupaj 1785 tujcev, med njimi 1545 jugoslovanskih državljanov in 240 inozemcev. Nemcev je bilo v Mariboru 180, Italijanov 15, Čehov 10, Madžarov 9, Bolgarov 7 itd. Nočnin je bilo 3911. Vsak tujec je torej ostal v Mariboru povprečno 3½ dni.

Dokumenti o napakah javne uprave

Nevarna praksa v izkoriščanju in upravi gozdov

Primeri gozdnih in lesnih velepodjetij »Bosna bois«, Našička, Šipad in drugih gozdnih koncesij ali državnih podjetij, o katerih delovanju in krizah smo v našem listu vsako leto poročali, so za naše razmere nesorazmerno hudi nauki, kako se gozdovi in drugi naravni zakladi dežele ne bi smeli upravljati in izkoriščati. Nekatera teh podjetij so že ustavila delo, bodisi zaradi afer bodisi zato, ker so svoje gozdno območje že do kraja izčrpala, ne da bi se poskrbelo za nadaljnje kontingente lesa in za nadaljnje obratovanje, od katerega je odvisnih na tisoče delavskih eksistenc. Izjema med temi velepodjetji je v bistvenem državno podjetje Šipad, ki je svoje delovanje celo razširil, ki je pa tudi prizadejal naši lesni zunanji trgovini v nekih razdobjih silne udarce s svojo nepremišljeno konkurenco mali lesni posesti, kakršna je razvita v Gorskem kotaru in v Sloveniji. Eksploatacijska politika lesnih velepodjetij v Jugoslaviji je našemu celotnemu lesnemu gospodarstvu neizmerno škodila in se ta škoda ne bo dala gotovo nikoli več popraviti.

Ze pred leti smo tu omenili svoje prepričanje, da se tako nepravilno gospodarjenje z gozdi, zlasti z znanimi bosenskim gozdovi, ne bi bilo moglo razviti, vsaj ne do take mere, če bi bila naša javna uprava na mestu in se strogo držala svojih dolžnosti. Kajti ena največjih napak je pri nas navada, da se uprava ni mešala v važno področje velikih tujih tvrdk in podjetij, tudi če so zlorabljala svoje privilegije na evidenten način in na največjo škodo našega narodnega premoženja. Ta podjetja se seveda niso ozirala na temeljne državne interese in na usodo domačega, zlasti malega gospodarstva, pa tudi ne na bodočnost gozda ali rudnika in okoliškega prebivalstva.

Med najbolj važno državno premoženje so spadali tudi naši gozdovi in še posebno znameniti bosenski gozdovi so bili potrebni boljše uprave, ki bi bila zagotovila racionalno izkoriščanje gozda, pa tudi njega redno obnavljanje.

Od tujih podjetij in koncesionarjev se seveda ne bi mogla resno zahtevati taka skrb. Zato bi se pa morala tem vestnejše zanimati za obnovo gozdov naša država sama. Kakor dokazujejo letošnje debate o tem vprašanju, pa se ni storilo v ta namen sploh nič in bo zanikrost javne uprave še za desetletja imela kar najslabše posledice.

V tem poletju se je ustanovila v Sarajevu nova gozdarska fakulteta, torej potrebna visoka šola, ki bi naj oskrbela čez nekaj let tudi Bosno z domačimi kvalificiranimi gozdarji in lesnimi strokovnjaki. O potrebnosti te fakultete za Bosno samo ni dvoma. V debati ob nje ustanovitvi so nujno potrebne te šole vsi faktorji krepko naglašali in le obžalovali, da se ni šola ustanovila že prej. Pokazalo pa se je ob tej priliki tudi še drugo značilno polje napačnega oziroma zamujenega dela: vse naše upravljanje teh gozdov je bilo dosedaj popolnoma brez glave, brez volje in brez načrta, ker se tudi ni skrbelo za praktično izučeno upravno ter strokovno osebje.

Kakor je znano, se Jugoslavija odlikuje po svojem gozdnem bogastvu, oziroma se je vsaj po njega površini doslej odlikovala. Skrbeti bi morala, da se ji ta odlika ne ukrade, storiti bi morala vse, da se v tem področju uveljavi tudi za pozneje, ko bodo morda naši stari gozdovi že vsi posekani. Naša javna gozdna uprava pa je

raje ravnala drugače. Nje tako važno vprašanje, kot je obnavljanje gozdov, ni zanimalo in tudi je ni zanimala vzgoja zadostnega števila domačih in preskušanih strokovnjakov. Tako so se z naših fakultet v Zagrebu in v Zemunu sicer leto za leto vsipali novi mladi inženirji in absolventi, vsi ti pa večinoma niso imeli sploh nikjer prilike doživeti še gozdno prakso. Zato ne, ker mi v naši državi še nismo imeli gozdnih modernih naprav, preskuševališč in vzornih gozdov.

Potrebe strokovnega naraščanja in strokovnih naprav

O tem vprašanju se je torej vnela živahna polemika šele ob ustanovitvi nove gozdarske fakultete, ko se je kritizirala tudi priprava dosedanjih gozdarskih absolventov, na kar ti, najbolj prizadeti, niso ostali dolžni odgovora. Ugotovitve, ki so jih navedli, so naravnost senzacionalne. Naj navedemo samo primer, ki ga je podal v listu »Narodno jedinstvo«, uradnem listu drinske banovine, mlad inženir Stevan M. Čirković.

Naši absolventi obeh gozdarskih fakultet prihajajo v prakso s solidnim in obsežnim teoretičnim znanjem. Tudi o gojenju in osnavljanju gozda dobijo na univerzah solidno znanstveno bazo. S tem znanjem pridejo v prakso. Kar se tiče prakse, je pa popolnoma drugače. Baš v praktičnem delu se namreč na univerzi ne more pridobiti potrebno znanje in spretnost. Gozdovi ne rastejo tako hitro ko gobe ali trs, tako da v štirih šolskih letih dijaki sploh ne bi mogli opazovati dosti važnih sprememb v rasti lesa. Še manj se more seveda pridobiti kaj s »šnje« v tem delu med samimi knjigami.

Za praktični pouk so potrebna leta in leta delovanja na terenu, različnem terenu in ob različnih pogojih. Ker se je mladina tega zavedala, so mladi inženirji že davno opozarjali na potrebo, da se ustanovi večje število poskusnih postaj v vsej državi, ki bi nam s svojimi opažanji dajale potrebna poročila in navodila za delo v gozdu.

Vsa ta opozorila pa so bila doslej zaman. Poskusne stanice se niso ustanovile. Na vsem teritoriju Bosne se lahko sešteje število razsadnikov ali drevesnic na prste, sušilnica za seme pa je sploh samo ena! Torej, na ozemlju z več kot dvema milijonoma hektarom gozda skoraj ni nikakih razsadnikov in nikakih instalacij za sušenje semen. Tudi za tisto malo število razsadnikov, ki že obstoje, niso zagotovljena zadostna sredstva, da bi se mogli uspešno vzdrževati. Poskušajte potem izvajati neka večja pogozdovanja ali pa recite, da ste si z večletnim delom pridobili zadosti praktičnega znanja za koristno upravljanje gozdov! V sezoni, ko milijoni nepogozdenih hektarov zemlje kličejo mlade inženirje na delo, so ti žrtvi administracije, prepisovanja in dopisovanja, leta pa tečejo.

Kako skrbijo drugod

»Kot primer pravilnega dela naj navedemo gozdno upravo v bivši Češkoslovaški »Rosici«, upravo, ki ima na svojem teritoriju približno devetih tisoč hektarov gozda nič manj in nič več ko 45 gozdnih razsadnikov s približno 65 nameščenici. Poleg tega ima tudi vsaka logarnica svojo lastno sušilnico za sušenje semen. — Gotovo je, da praktičanti, ki delajo pod tako upravo, lahko pridobijo tudi sami

nekaj izkušnje in da sami postanejo dobri praktičarji, toda mi, ki delujemo tu, pa čeprav imamo pogoje, nimamo za to nobene možnosti.

Tako popisuje obupno stanje naše gozdne uprave mlad gozdarski inženir. Navedli smo tukaj vsa ta primer slabe in lahkomišelnosti uprave gozdov zato, ker je tipičen za naš sistem javne uprave. Naravnost tipično za našo upravo je, da pusti in da celo vodi forsirano izkoriščanje naših naravnih zakladov tam, kjer se naglo rentira, da pa ne stori prav ničesar za umno, racionalno upravljanje teh premoženj, v gornjem pa tudi ničesar ne za obnavljanje gozda.

Gre pa še za večjo dokazovalno silo tega primera. Od leta do leta smo morali ugotavljati nerentabilnost upravljanja največjih državnih podjetij, predvsem nerentabilnost njenega gozdnega gospodarstva, in to v letih, ko se je gozdna glavica neusmiljeno, ponekod pa že naravnost divje izsekavala. Država je morala celo priskočiti Šipadu na pomoč z vedno novim kreditom, izkupiček se ni oddajal državi. In kljub temu je bila gozdna uprava tako malo delavna, da si ni napravila niti najvažnejših ter načelno potrebnih in nujnih strokovnih nabav za trajno vzdrževanje in za obnovo gozda. Res, pri takem upravljanju lesnega drž. zaklada se našim mladim inženirjem in potomcem ne kaže sploh vdajati nikakim upom v boljšo gospodarsko bodočnost, za javnost pa je to krut nauk naše javne uprave, kako se z narodovim premoženjem ne sme gospodariti.

Koliko bi moral plačati spričo takih dohodkov trgovca, si pri današnji več kakor ostri davčni praksi lahko vsakdo sam izračuna. Tu ima država, a vsekakor po lastni krivdi, težke tisočake izgube! Vedno se naglašja, da potrebuje država denar in davščine tudi na najbolj potrebne predmete se zaradi tega zvišujejo. Le od krošnjarij se nič ne zahteva, pa čeprav zasluži tudi po 10.000 din na mesec.

Krošnjari se tudi ne briga za protidraginjske odredbe. Znano je, da nima pri svojem blagu nikjer navedenih cen. Ne briga se za določbe o delovnem času, sploh ignorira, kadar mu to kaže, zakone in oblastne naredbe (prodajanje v prepovedanih okrajih, nezakonito razpečevanje manufakture itd.), s čimer izpodkopava avtoriteto države in oblastev.

V zadnjem času pomenjajo krošnjariji naravnost nevarnost z neke druge, zelo važne plati političnega značaja. Vedno česče se slišijo glasovi in pritožbe, da širijo krošnjariji na podeželju, posebno v obmejnih krajih, alarmantne in celo defetistične vesti. S takšnimi pripovedovanji, navadno zelo drastičnimi, se krošnjari uvede v kmetijske hiše, se dela zanimivega in kuje na ta način razpoloženje za kupovanje svojega blaga. Znani so primeri, da je nekaj teh tipov v službi elementov, ki imajo živ interes na tem, da se ljudstvo, v prvi vrsti ob meji, bega in se ustvarja med njim nerazpoloženje do naših oblastev ali celo do države.

Zagovorniki krošnjarstva navaajo kot argument, zakaj naj se oblastveno tolerira krošnjarstvo, tudi izgovor, da so to revni ljudje, ki da jim je le na ta način dana možnost, da preživljajo sebe in družino. Pri enem ali drugem krošnjariju bo to mogoče držalo, toda le malo je takih, ki jim ni dana prilika, da bi se preživljali drugače kot s krošnjarjenjem. Vsekakor ne drži zagovor glede krošnjarjev, ki posejajo obmejne kraje z manufakturnim blagom. Reveži ne morejo imeti tako bogatih zalog blaga, kot jih imajo naši »manufakturnisti« v raznih večjih krajih, celo v Mariboru. Reveži se gotovo ne vozijo v elegantnih avtomobilih na sprehod in na podeželje. Reveži tudi ne morejo tako pogosto pijačevati in razmetavati denar po gostilnah in barih ter se bahati z natlačenimi listnicami, polnimi bankovcev, kakor se to lahko vidi pri krošnjarijih v naših krajih. Ne gre torej tu za revščino in bedo, ampak skoraj izključno za delomrznost, za željo po lahki doseg bogastva.

Končno lahko tudi povemo, da je v Sloveniji legalna trgovina že toliko razpredena, da je skoraj ni vasi, kjer ne bi bilo trgovca, pri katerem dobi prebivalstvo najnujnejše blago. Krošnjariji torej niso potrebni. Vsekakor drži, da so cene pri trgovcih realne in poštene, ker so pod stalno kontrolo javnosti in oblastev, krošnjariji pa lahko brez nadzorstva navijajo cene!

Prizadeti krogi apelirajo na odločujoča mesta, naj se z vso odločnostjo zavzamejo za realno trgovino in naj zastavijo svoj vpliv, da se sedaj veljavne odredbe glede krošnjarijenja ne samo še nadalje natančno izvajajo, temveč še poostre. Oblastva naj prisilijo te nelegalne trgovce, da tudi oni spoštujejo zakone in uredbe. Vsak ugotovljen prekršek pa naj se najstrože kaznuje.

Proti omiljenju krošnjarske uredbe

Prepričevalni argumenti, ki dajo misliti Stališče gospodarskih krogov na meji

Po dolgem moledovanju in nestetih intervencijah prizadetih krogov, zlasti trgovskih združenj, se je končno vendarle dosegla pri banki upravi vsaj delna poostritev krošnjarskih predpisov oziroma omejitev krošnjarijenja v nekaterih okrajih Slovenije, in to z naredbo bana z dne 10. maja t. l. Sedaj pa, ko naj bi se ta naredba začela res izvajati, je zadel nas trgovce nenadoma in prav nepričakovano predlog o oficialne strani, naj se omejitve in poostritve predpisov proti krošnjarijem preklicajo ali vsaj znatno omilijo. Ako bi ta predlog prodrl, bi bila krošnjarska nadloga še večja kakor je bila.

Nedavno so v Mariboru nastavili nekemu krošnjariju past na ta način, da je kupil naš zaupnik od njega blago za 270 dinarjev. To blago so potem neprizadeti strokovnjaki ocenili na komaj 75 dinarjev. Če se je upal krošnjari, da v mestu tako nesramno nasamariti ljudi, si lahko predstavljamo, kako to dela na kmetih in pri nekih delavcih na deželi, ki blaga ne poznajo!

Krošnjariji nikakor niso izbirni pri sredstvih za doseg svojega cilja. Ob zlomu Češkoslovaške so hodili po obmejnih krajih razni sumljivi tipi, ki so se v slabi češčini izdajali za pobegle Čehoslovake, ki so ob nemški zasedbi baje rešili precej manufakture, katero da sedaj prodajajo, da se

morejo preživeti. Skoraj iste pojave smo v obmejnih krajih zapazili ob padcu Poljske v lanskim jeseni. Vsi ti tipi so bili znani naši krošnjariji, ki so skušali nesrečo bratskih narodov in simpatije ljudi izkoristiti v svoj profit.

Spominjamo se tudi prevarantskih podvigov krošnjarijev, ki so z mobilizirali stolne prebivalstva Mislinjske, Šaleške in celo Mežiške doline v Slovenji Gradec.

Ne strašijo se tudi nasilja, kadar jim ta taktika kaže. Časopisje se je že večkrat bavilo s takimi primeri. V spominu je še primer, ki se je pripetil v Šiški pri Ljubljani, ko je krošnjari udaril s pestjo nekega gospoda, ki mu je zabranil vstop v stanovanje. Le mimogrede bodi omenjeno, da zasledovani krošnjariji večkrat žugajo z orožjem organom trgovskih združenj. Značilna je tudi grožnja, ki so jo izrekli krošnjariji, ki stalno »osrečujejo« naše kraje, ko se je poostрила krošnjarska uredba. Zagrozili so namreč, da bodo razbili mariborskim trgovcem vse šipe v izložbah, če bodo res prisiljeni, da zapuste mesto in okolico.

Ne smemo tudi pozabiti, da so bili krošnjariji, zlasti poslednje čase, čisto v poslovnih stikih s tatovi in vlomilci. Znani razbojnik Hec je bil v družbi krošnjarijev, ko je v celjski okolici ubil zasledujočega ga orožnika Medena. Hec je kradel in ropal, krošnjariji pa so mu blago razpečavali, kakor

se je kasneje v preiskavi dognalo. Znani so primeri, ko se je krošnjarijem dokazalo, da so prodajali ukradeno blago, posebno manufakturno. Zlasti smo imeli v Mariboru in okolici priliko opazovati, da so zamenjavali krošnjariji svoje blago za stare obleke, ki so jo potem prodajali v južne kraje države. Zaslužili so torej prav mastno dvakrat, pri prodaji svojega blaga in še stare obleke. Ugotovilo se je tudi že parkrat, da je izvirala rabljena obleka od tatvin in vlovov.

Ti tudi-trgovci pa ne škodujejo le prebivalstvu, ampak tudi državi sami, v prvi vrsti v fiskalnem pogledu. Krošnjari plačuje v smislu člena 59. zakona o neposrednih davkih samo letni pavšal 60 dinarjev in za vsakega pomočnika letno takso 30 dinarjev. Znani so mariborskim trgovcem primeri, da zaslužijo »dobri« krošnjariji po lastnih izjavah povprečno 400 do 500 dinarjev na dan in tudi več. Če krošnjari vkalkulira tudi kazni, ki mu jih tu in tam diktira obrtno oblastvo, ki pa so navadno zelo nizke, potem mu ostane še vedno zelo lep dobiček, ki zdaleka presega zaslužek povprečnega trgovca z manufakturno. Takšno kalkulacijo je slišal zaupnik neke gospodarske organizacije v obmejnem ozemlju iz ust krošnjarijev samih, ko so bili v gostilni že nekoliko dobre volje. Zato tudi ne kaže v resničnost teh navedb dvomiti.

Davčni svetovalec

V koliko je davčni odbor vezan na uradne podatke?

Gosp. J. D. Lj. — Vprašanje: Uradniki davčne uprave pogosto trdijo, da sloni ocena dohodkov na uradnih podatkih, zbog česar da ni davčni odbor upravičen, kaj na njej izpreminjati. Prosim za pojasnilo, ali in v koliko je ta trditev točna.

Odgovor: Po čl. 120. odst. 8. zakona o neposrednih davkih ne sme davčni odbor sklepati po nižjih nego uradno ugotovljenih podatkih, ki jih je po čl. 108., točki 4., zbralo davčno oblastvo in jih je predložilo davčnemu odboru, razen če se dokaže pred davčnim odborom nasprotno. Člen 108., točka 4. l. c., na katerega se sklicuje čl. 120. l. c., se pa glasi, da morajo dati davčnim oblastvom na njih zahtevo potrebne podatke vse samoupravne, državne in javne ustanove (občine, pošte, carinarice, železnice itd.) glede prometa (uvoza, izvoza, pobiranja trošarine itd.), ki se opravlja po njih. Potemtakem je jasno, da gre samo za podatke, na katerih podlagi se šteje morejo oceniti dohodki. Ako doli davčna uprava podatke od občine, koliko blaga je stranka zadržala, od pošte, koliko je plačala po pošti za razno blago, koliko blaga je uvozila ali izvozila, oziroma koliko blaga je oddala po železnici ali prejela po železnici, so ti podatki samo pripomočki za oceno dohodkov. Vendar se pa še ne morejo smatrati za takšne podatke, da bi davčni odbor ne smel izpreminjati ocene, katero predlaga davčna uprava. Davčni podatki je n. pr., koliko litrov vina je stranka zadržala. Davčni odbor ne more izpreminjati števila litrov, če nima nasprotnih dokazil, ima pa popolnoma proste roke, da določi, koliko je stranka zaslužila pri vsakem litru. Po denarju, poslanem po pošti, se da sklepati na promet in bi bila ta številka uradni podatek, toda iz prometa se pa še ne da sklepati, kako blago se je prevedlo, kajti imamo različna blaga in pri njihovi prodaji različne zasluge, ki se pa nikakor ne morejo smatrati za uradni podatek. Pri carinarici in pri železnici se blago označuje le s težo, mora se pa vedeti, kakšno blago je bilo v pošiljki, koliko tehtla n. pr. 1 kg manufakture, pa še kljub temu se ne ve, kakšno manufakture je vsebovala pošiljka. Davčni odbor ima toliko možnosti, da mora, če je le količnik energičen, povsem uveljaviti svojo voljo, tembolj ker so

uradni podatki navadno tako pomankljivi, da se davčna uprava le redkokdaj more z uspehom nanje sklicevati. Kjer se pa sklicuje, ni

treba posebne spretnosti, da se ocena, za katero je davčni odbor edino pristojen, določi tako, da bo pravična za davkoplačevalca.

Kaj pravijo naši gospodarski ljudje?

Klirinške marke

Ze po več tednov je, kar smo trgovci predložili fakture pooblaščenim bankam, pa ne moremo dobiti mark. Računi se glase večinoma plačljivo takoj po prejemu, morda tudi s kakim skantom. Kaj sedaj? Ali bomo zgubili ta skonto? Zakaj ni klirinških mark? Sedaj smo prejeli od bank okrožnico, v kateri izjavljajo, da za naloge, ki jih ne bodo mogle pravočasno in v celoti izvršiti, ne prevzamejo nobene odgovornosti. To je seveda logično. Toda nadalje se glasi ta okrožnica: "... da ste dolžni prevzeti tuja plačilna sredstva tudi v primeru eventualnega dviga tečaja." S tem je pa povedano vse. Ko bodo klirinško marko dvignili na din 18—, se bodo kmalu dobila potrebna nakazila. Ali se ne spodobijo za Narodno banko, da bi vodila malo bolj odkritosrečno politiko?

Trgovci mora vendar pravilno kalkulirati blago. Če je sedaj oficialno določen tečaj klirinške marke na 14/80, potem kalkulira trgovec tudi po tem tečaju ceno blaga. Ali pa naj sedaj kar vnaprej kalkulira po tečaju 18—, da ne bo imel izgube ali pa naj potem, ko bo enkrat dobil devize, vse na novo prekalkulira in prenumerira. S tem pa bi prišel zopet v nevarnost, da se mu očita, da je podražil blago! Tako se ne bi smelo delati! To vendar ni nobena gospodarska politika, temveč ustvarja samo nerazpoloženje! Da so sedaj kritični časi, vemo sami dobro, toda kljub temu bi lahko bilo malo manj nereda!

Govorilo se je, da bo blago, ki je bilo uvoženo do določenega roka, lahko plačano še po starem te-

čaju, toda to so bile samo fraze, ki ne drže. Ali ne bi bilo mogoče določiti rok, do katerega bi se fakture plačale še po starem tečaju, po tem roku pa po novem, da bi vsi vedeli pri čem da smo? Potem naj pa že v božjem imenu podraže tečaj, če že ne gre drugače. Toda vedeti moramo, pri čem da smo ter če se nam splača še kako blago kupiti ali pa nakup odkloniti ali naročilo preklicati.

Popis blaga

Nekateri trgovci so dobili od ministrstva poziv, da prijavijo svoje zaloge raznega blaga. Poziv so dobili tudi manjši trgovci. Med drugim naj se prijavijo tudi zaloge sukanca. Kakšen praktičen pomen bi imelo tako popisovanje, če se te zaloge vsak dan menjajo? Trgovci imajo n. pr. v zalogi nekaj kosov kotenine. Pride kaka nevesta in kupi 2 ali 3 kose, kaj sedaj? Ali pa: Trgovci imajo danes 30 tucatov sukanca razne barve in številke. Prijavi je zalogo. Vse to pa v par dneh proda. Kaj sedaj? Vse prijavljene zaloge so le na papirju. Res da bo zopet nekaj dokupil ali tudi to mora prodati, da bo imel denar za izdatke. Vidi se torej, da vse skupaj nima nikakega praktičnega pomena in bo to prijavljanje zahtevalo le veliko dela in sitnosti, povzročilo polno jeze, končni efekt pa bo isti kakor pri nekaterih drugih predmetih, da namreč teh predmetov ne bo več dobiti.

Vse to prijavljanje bi se moralo vršiti na popolnoma drugi podlagi, če že hoče država imeti kaj uspeha od tega. Pa ker nas ne poslušajo, se bo najbrže še nadaljevala sedanja brezkoristna in samo sitnosti povzročujoča praksa!

Iz praktičnega življenja

Neprimerna postrežba

Neka gospa je hotela kos perila v določeni velikosti in barvi, a niso imeli v trgovini ne te številke ne barve. Ponudili so se ji, da bodo naročili, naj se potruži čez nekaj dni zopet v trgovino. Čez deset dni so ji dali naročeni kos. Številka je bila prava, barva pa ne. Sicer se je nekoliko upirala, ker ni bila pravilna barva, ali re-

kli so ji, da mora vzeti, ker je bilo za njo naročeno in še stroške je morala plačati.

V neki trgovini zahteva stranka kos svile določene barve. Ker pa zahtevane barve niso imeli, so ji hoteli na vsak način nekaj podobnega vriniti. Videlo se je jasno, da ji ponujeno ne ugaja in da ni voljna vzeti. Pustili so jo kar stati v trgovini in še pozdravili je niso, ko je šla ven.

Zahteve odjemalcev so danes zaradi modernih proizvodnih in prodajnih načinov mnogoštevilne in odjemalci jako razvajeni. Nadrobna trgovina ne more imeti vse na zalogi, t. j. ne more biti založena za vse zahteve. Ako kaj ni na zalogi, kar se zahteva, se skuša priskrbiti ali pa se pove, kje je mogoče dobiti.

Naj pri tej priliki še nekaj dodam. Nadrobna trgovina je neizbežna potreba vsakdanjega življenja. Navajeni smo nanjo, v nadrobni trgovini lahko krijemo brez nevarnosti svoje potrebe. Med odjemalcem in trgovcem je navadno neka prijateljska vez. Pa tudi trgovec je potreben svojim strankam — svojim tovarišem še drugače. Trgovec je odjemalec pri peku, pri mesarju, pri brivcu in drugih. Če propade trgovec, izgubijo tudi njegove stranke odjemalca.

Nekaj besed obrtnikom

Sicer bi mi lahko rekli, da tvorijo obrtniki svoj stan in se nima trgovski stan ali njegov list prav nič mešati v obrtniške zadeve. Toda pri nas je prav prijateljska vez med trgovskim in obrtniškim stanom, pa mi tedaj ne bo nihče štel v zlo, če povem še kaj o obrtnikih.

Krojaču je prinesel nov naročnik nekaj v popravilo. Pa ga je nahnul krojač, da ni krpar in naj le nese kam drugam. Neka gospa je prinesla čevljarju čevlje v popravilo. Tri tedne jo je vlekel in ni popravil, da se je naveličala čakati in je nesla čevlje k drugemu. ki je bil bolj ustrežljiv in je popravil takoj.

Odjemalka je želela določen kos mesa. Mesar jo pa nahnul, češ na volu je različne vrste meso itd. Ker je meni vse le meso in vola poznam le na zunaj, mislim, da je imel mesar prav ali stranko je pa le izgubil.

Ta pa zna

V trgovino vstopi gospa, kateri se že na nosu vidi, da je natakajena in se hoče kaj pritožiti. Navihana prodajalec je opazil njeno razburjenost, pa jo hitro nagovori z vso prepričevalnostjo: Milostiva, z blagom, ki sem Vam ga zadnjič prodal, ste na vsak način zadovoljni, ker ste res ugodno in dobro kupili. S tem odločnim in prepričanim nagovorom jo je prodajalec zmedel. Imela je lepo pripravljen govor, kako se bo pritožila in kako bo grajala, sedaj pa ji je prodajalec pokvaril tako lepo zasnovani začetek. Morala bi najti drugačen način, da bi povedala svoje. Za to jo je bila nekoliko prelena. Sicer je nekaj godrnjala, toda pro-

dajalec jo je kmalu potolažil. Če bi pa bil prodajalec nepreviden in bi jo vprašal, kako je kaj zadovoljna, bi napeljal vodo na njen mlin in začelo bi ropotati.

Tudi počasi je prav

V neki trgovini sem videl zelo prijazne ljudi. Komaj se vrata odpro, že zadone od vseh strani pozdravi, tudi od prodajalk, katere že strežejo drugim strankam, ne samo od tistih, ki niso zaposlene. Novodošlo kupovalko so takoj vprašali, kaj želi, lepo so ji postregli, ji lepo zavili in lepo spremili do vrat. Zdi se mi, da tukaj kljub vsemu lepemu nekaj ni v redu. Kupovalka ni imela časa in prilike, da bi malo pogledala po trgovini. Marsikatera, ki vstopi v trgovino, še ne ve natančno, kaj bi kupila. Kupovalki naj se nudi tudi prilika nekoliko pogledati po trgovini. V neki trgovini sem videl velik napis: Prosim, oglejte si zalogo v trgovini!

Prodajalec mora že iz ponašanja stranke sklepati, ali točno ve, kaj bi rada, ali bi rada šele pogledala. Tedaj ne skušajte, se prav hitro iznebiti kupovalke.

Bolgarska zunanja trgovina v vojni

Bolgarska je mogla pred sedanjo vojno izvažati svoje proizvode v 28 držav ter je mogla zato močno razviti svojo zunanjo trgovino, ki je bila tudi visoko aktivna (v letu 1939. za 868 milijonov levov). Z izbruhom vojne pa je bila Bolgarska od mnogih tržišč odrezana, da so bili pristojni bolgarski činitelji v velikih skrbih, kako bi ohranili svojo trgovino v ugodnem stanju. Kako je vplivala vojna na zunanjo trgovino Bolgarske, kažejo najbolje naslednje številke:

Trgovina Bolgarske je zaradi vojne prenehala z 18 državami, in sicer s 14 vojskujočimi se in 4 nevojskujočimi. V milijonih levov je znašal

	uvoz	izvoz	saldo za Bolgarsko
s prvimi	647,54	770,67	+ 123,13
z drugimi	147,41	258,82	+ 111,41
skupno	794,95	1029,49	+ 234,54

Danes pa trguje Bolgarska le še z 10 državami, in sicer s 3 vojskujočimi in 7 nevojskujočimi. V milijonih levov je znašal

	uvoz	izvoz	saldo za Bolgarsko
s prvimi	3970,66	4679,23	+ 708,57
z drugimi	431,14	356,03	— 75,11
skupno	4401,80	5035,26	+ 633,46

Vsa zunanja trgovina Bolgarske je znašala v l. 1939. z 28 državami:

	uvoz	izvoz	saldo za Bolgarsko
	5196,75	6064,75	+ 868,00

H. N. Casson:

Business

(Prevedel Ivo Zor)

Kar vedo Rothschildi, je dobro da ve vsak, kdor hoče zabogati. Zanimivo je opazovati njih početje, ker imajo takoj spoznali, da niso toliko pozorni na blago, mezde in dobiček kakor na zlato.

Koliko ljudi je že izgubilo svoje podjetje ali svojo službo, ker so nakupili mnogo blaga tik, preden se je trg pocenil! Pravijo, da je moral predsedati neki Carnegiejev družbenik s finančnega na diplomatski stol, ker je kupil nahajališče železne rude malo preden so padle cene. Najbolje še moremo presojati prihajajoče tendence cen, če nadziramo prihod in odhod zlata.

V splošnem je velika razlika med zlatom in drugimi vrednotami. Bankovci, menice, čeki, poštna nakazila, vse to sloni dejansko na zaupanju. Če je vse v redu, so vredni večkrat prav toliko kot zlato. Vendar pa je zlato čisto nekaj drugega. Ono ne sloni na zaupanju; kvečjemu narobe.

Zanimivo je, da imajo nekatera izmed najmočnejših in najbolje vodenih podjetij posebno visoke rezerve. Nikar da bi si izposojala denar, kakor je to običajno, ga rajši sama posojajo. Nadzirajo eno ali dve banki. Če hipoteka pride stiska, lahko plačajo take družbe vse v gotovini.

Tale štirinajsti nauk naj bo zlasti dvema vrstama ljudi v svarilo: vsem tistim, ki se preveč zanašajo na bodočnost, ki gledajo svoje podjetje vedno le s sončne strani; potem pa vsem tistim, katerih premoženje je tako visoko in tako naglo naraslo, da so izgubili glavo in smatrajo svoj visoki kredit za neomajen.

Ni je dežele, ne ljudi, ki bi smeli omalovaževati zlato. Zlato je preživelo veliko svetovnih bogatinov in jih še bo, dokler bo kaj ljudi na svetu. Zlato ostane,

17

njih lastniki odhajajo. Zlato je najvišji malik na zemlji.

Naj teoretiki še tako prepričevalno trdijo, da je tudi zlato le pomoček. Naj le govore, da je zlato sredina med kreditom in menjalnim sredstvom. Kar prerokujejo naj, da bodo vse vrste denarja le prazne formule, brz ko nastopi doba pravega pojmovanja o bistvu kredita.

To je vse čisto prav in lepo... Mi pa dotlej le nikar ne spreglejmo dejstva: »Le zlato je denar«.

PETNAJSTI NAUK

Povprečnost pokaže uspehe

Ta preprosti, mali nauk je mnogo važnejši, kakor se na prvi mah zdi. Njegov pomen ne leži v bistvu trgovine, marveč v bistvu človeka. Ta nauk temelji na človekovi naturi.

Malokdo si upa svoje početje nepristransko presojati. S ponosom opozarjamo na svoje uspehe, svoje napake pa smatramo za nebstvene slučaje. Če dobivamo, se nam to zdi normalno, če izgublamo, pa nenavadno.

Značilno je, koliko trgovcev vara tako samega sebe; z uspehi se bahajo, poraze pa prikrivajo. Večjo kupčijo, ki se jim je mimogrede posrečila, postavljajo med največje dogodke, popolnoma pa pozabijo omeniti, ako so izgubili tri svoje najboljše odjemalce.

Na to stran smo si vsi precej podobni. Če kaj dobro opravimo, se delamo kakor da smo mi tisti, ki jim gre vsa zasluga; če nam kaj izpade, so pa tega krivi drugi.

So ljudje, ki ne delajo v življenju drugega kakor same neumnosti, pa niso toliko pogumni, da bi se vsaj z eno teh svojih napak spogledali. Kadar bi morali svoje napake videti, rajši zamiže.

V državnih uradih se je ta metoda (da gleda vsakdo, kako bi se otrsela odgovornosti) razvila v pravo umetnost. Nikdar noče biti nihče kriv. Odgovornost je kakor večja, ki se zaganja sem in tja. Niti parlamentarna komisija je ne more ujeti.

Malo jih je med nami tako neustrašnih, da bi bili pripravljeni odgovarjati za vsa svoja dejanja, za dobra in za slaba, in po njih potem presojati svojo sposobnost. Vse tako kaže, da je večini ljudi treba kolikor toliko samoprevare, če si hočejo ohraniti spoštovanje do samega sebe.

Dejstva ostanejo dejstva. Bolje je, da gledamo stvari takšne, kakršne so, kakor da si jih sami sebi olepšavamo. Veliko bolje je, če kaj res vemo, kakor pa, da ugrabimo ali si kaj celo domišljamo.

Pri svojih obiskih po tvornicah in podjetjih sem prav povsod opazil, da so mi lastniki pokazali vselej svoje najboljše reči. Povsod so hoteli, da občudujem tisto, kar je bilo edinstveno, izredno in odlično. Nikar da bi mi pokazali letno poprečino, so mi pripovedovali o posameznih posebnih uspehih.

Celo kadar so me povabili na posvet, ker je podjetje slabo uspevalo in že leta in leta ni dajalo nikakih dividend, celo takrat so mi po navadi kazali ravnatelj »oaze sposobnosti v puščavi neuspešnosti«.

Naravno je, da noben človek ne razkazuje rad svojih neumnosti. Vskado se hoče pokazati v najboljši luči. Obsojam le tiste, ki sami sebi skrivajo resnico. Če govore dejstva proti njim, jih niti priznati nečejo.

V vseh takih primerih vodi človek dolnič svoje trgovine v blaženi nevednosti, dokler ne treščijo kakor bomba na krov — njena bilanca. Ne more in ne more je razumeti; ni drugače mogoče, kakor da je pomota; ali je mogoče, da bi bil dobiček tako majhen? ... Temu je gotovo kriv knjigovodja ... in, kajpak, tudi ravnatelj! Ta dva navedeta v svojo obrambo celo vrsto opravičil — ker le predobro veda, da ima šef rajši opravičila kakor dejstva — in tako dobi, kar je hotel imeti. Nazadnje se šef potolaži, hkrati pa se mu povrne zopet njegov brezmejni optimizem. Na ta način je propadlo že marsikatero veliko podjetje.

Stanje naših kliringov

Za zadnji teden v avgustu izkaže Narodna banka naslednje izpremembe v stanju naših kliringov (vse številke v milijonih dobične valute):

Aktivni kliringi:	31.8.	22.8.
Bolgarska din	3'36	3'20
Nemčija RM	4'47	4'39
Češko-Moravska Kč	6'70	9'46
Turčija din	5'81	6'03
Francija fr. fr.	2'42	2'42
franc. kolonije fr. fr.	2'57	2'57
Španija pezeta	2'93	2'93

Pasivni kliringi:		
Belgija belg	1'33	1'33
Italija din	29'24	38'39
Madžarska din	9'86	14'98
Poljska ks	18'89	18'89
Romunija Ks	7'07	7'15
Slovaška Ks	16'25	16'55
Nizozemska fl	0'025	0'012

Doma in po svetu

Predsednik vlade Dragiša Cvetković je bil v torek sprejet na Brdu od kneza-namestnika Pavla v avdienci.

Ban dr. Šubašić je bil sprejet od kneza namestnika Pavla v avdienci.

Ban dr. Natlačen je obdaril za kraljev rojstni dan nižje uslužbenčanske uprave, ki imajo šolo-obvezne otroke, s primernimi zneski. Skupno je dal v ta namen 25 tisoč dinarjev.

V ministru za gozdove in rudnike pripravljajo uredbo o pospeševanju industrije za proizvodnjo koksa iz lignita. Ni izključeno, da se v ta namen ustanovi z državno pomočjo posebna delniška družba.

Zaradi zvišanih mezd je zvišal **Jugočelik** cene svojega premoga iz Breze in Zenice za 40 do 50 din pri toni.

Združenje izvoznikov jaje je vložilo prošnjo, da se podaljša premija za izvoz jajc. Devizni odbor pri Narodni banki pa je sklenil, da se tej prošnji ne ugoditi, ker so cene jajc danes tako visoke in čvrste, da so premije popolnoma neutemeljene.

Novi, strokovnjaško izdelani domači proizvodi, ki Vam nadomesti pravo kavo.

Seja odbora za revizijo kartelnih dogovorov bo v začetku prihodnjega tedna. Odbor je imel dosedaj že troje zasedanj, v javnosti pa posledice njegovega »plodnega« delovanja niso bile dosti zapazene.

II. belokranjski festival bo to nedeljo v Metliki. Posebni vlak gre iz Ljubljane v nedeljo ob 5. uri zjutraj.

Nova šola CMD pri Treh kraljih nad Marenbergom bo slovesno otvorjena 22. septembra.

Reprezentativna razstava slovenskih slikarjev bo otvorjena v nedeljo v Zagrebu. Na razstavi bo razstavilo 12 slikarjev.

Zagrebska občina namerava najeti pri Narodni banki ali pri Poštni hranilnici 30 milijonov din posojila, da bi mogla organizirati aprovizacijo Zagreba s potrebnimi živili.

Tvornica celuloze v Drvarju je ustavila obratovanje, ker je zastal izvoz celuloze. V tvornici je bilo zaposlenih okoli 500 delavcev.

Med romunsko in bolgarsko delegacijo je bil dosedaj dosežen sporazum v naslednjih točkah: 1. Južna Dobrudža se izroči Bolgarski po mejah iz l. 1912., kraljevi grad Balčik postane eksteritorialen. 2. Železnica Silistria-Konstanca more Romunija uporabljati, dokler ne zgradi nove železnice na svojem ozemlju. 3. Natančen datum izročitve ozemlja se še odloži. 4. Bolgarske manjšine v severni Dobrudži in romunske v južni se izmenjajo. Gre približno za 100.000 oseb. Tudi iz drugih krajev se more manjšinsko prebivalstvo preseliti. 5. Vprašanje finančne odškodnine še ni rešeno.

V Turčiji se vedno bolj občuti pomanjkanje stekla in steklenega blaga. Mnoge trgovine s steklom so morale zaradi pomanjkanja blaga zapreti svoje lokale.

Ameriški odbor za narodno obrambo in komisija za dobave ameriški vojski in mornarici sta izdelala skupen načrt, po katerem bi se Angliji dobavljalo v naslednjih 12 mesecih po 700 bombnih letal na mesec. Z drugimi letali vred bi mogla dobiti Anglija do aprila 1942 okoli 14.000 letal.

Angleški bombniki so prvič odvrli bombe tudi nad Münchonom. Bombardirali so ranžirni kolodvor ter tvornico letalskih motorjev »Bayerische Motorenwerke«.

Kanadska vlada je zaplenila 4 francoske ladje s skupno tonažo 13.789 ton.

Soproga maršala Čangkajskega je prišla v Manilo ter bo odpotovala v Ameriko, kjer bo sprejeta od predsednika Roosevelta.

Angleži priznavajo, da so italijanske čete zasedle mesto Buna v Keniji. Angleži pravijo, da so morali izprazniti to mesto, ker je bil kraj napaden od dveh strani in ker se sedaj pričinja deževna doba.

Na francoskem otoku Martinique nameravajo prirediti plebisit, ki naj odloči, če se otok pridruži vladi Petaina ali londonski vladi generala de Gaullea.

General de Gaulle je objavil po radiu, da se je pridružila njegovi

Iskreno jo bo veselilo...

Opozorjajte vedno svoje kupce, da en zavoj

„Cellophana“ za vkuhanje

z modro-oranžnimi progami vsebuje polno največje površine. Prosojen kot steklo, higijeniten in zelo trpežen, zapira popolnoma hermetično vse steklene in glinaste posode ter omogoča, da se vsebina dolgo ne pokvari.

vladi tudi francoska kolonija Tahiti v Tihem oceanu.

Dopisnik agencije Stefani poroča, da je namen sedanjih nemških letalskih napadov na Anglijo, da oslabijo angleško industrijsko proizvodnjo, da porušijo železniške zveze ter oslabijo tudi vojno proizvodnjo Anglije. Ko bo tako vojna sila Anglije zadostno oslabiljena, se bo začel napad na Anglijo. Čete za napad so že pripravljene. Velike rezerve surovin, ki jih je dobila Nemčija v Franciji, omogočajo nemški industriji, da s polno paro izdeluje vse, kar potrebuje nemška vojska in nemško letalstvo.

Indijska muslimanska liga je sprejela resolucijo, ki v glavnem odobrava izjavo indijskega podkralja glede indijske ustave. Muslimani so za to, da se Indija razdeli

na več samostojnih držav. V razširjeni posvetovalni odbor, ki ga ustanavlja podkralj, pa se ne bodo vstopili. Resolucija predlaga, da podkralj vse vprašanje še enkrat prouči.

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8

Telefon št. 22-72.

Dobra vest za vse

trgovce z radioaparati!

Vaš veliki pomočnik pri prodaji:

Znak kakovosti na radioaparatu!

Vsaki aparat s tem znakom je vreden Vašega zaupanja. Nosijo ga namreč samo tisti radioaparati, katere je visokorazvita nemška radioindustrija izbrala za izvoz. Brezizjemna vernost vzorca, edinstvena tehniška popolnost, prvorazredna izdelava in najboljši material so važne prednosti za katere Vam, pri nakupu, jamči ta znak. Toda tudi pri prodaji on pomeni veliko pomoč, ker je kupec svesten, da si bo nabavil aparat, kateri pri svoji tehniški popolnosti in okusni opremljenosti v vsakem pogledu zadovoljuje njegove želje.

Zasigurajte si Vaš delež!
Zato naročite tudi Vi pravočasno!

• Taka brošura vsebuje vse o kvalitativnih aparatih z novim znakom. Mi Vam jo bomo rado volje in brezplačno poslali, brez vsake obveznosti za Vas. Obrnite se na mestnega zastopnika nemške radioindustrije!

Dobave - licitacije

Jugoslovanske državne železnice, direkcija v Ljubljani sprejema do dne 9. septembra ponudbe za dobavo 600 komadov lesenih podlog za vagone. Uradna skica je na razpolago pri prom. komerc. odd. direkcije v Ljubljani.

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 9. septembra ponudbe za dobavo pocinkane pločevine, dežnih plaščev; 16. septembra transportnega kavčukastega pasu, prevodnih porcelanskih izolatorjev, ročnih električnih vrtnih strojev ter ovsa za Zabukovico; 23. septembra kalibrirane verige in gonilnih kolotov.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 9. septembra ponudbe za dobavo 30.000 kg portland-cementa, štajerske stiskalnice, dvigala, poljske kovačnice, raznega elektrotehn. materiala ter raznih laboratorijskih potrebščin; 23. septembra samotne opeke, izolacijskega voda; 30. septembra izolacijskega voda; 7. oktobra raznega električnega materiala ter agregata za električno varjenje.

Stab mornarice kr. Jugoslavije v Zemun sprejema do 14. septembra ponudbe za dobavo plošč iz azbesta in kavčuka, kavčuk-ovrvice, grafitu v prahu ter raznih brtev.

Komanda pomorskega arzenala v Tivatu sprejema do 16. septembra ponudbe za dobavo nikljaste žice, kromove nikljaste ovrvice, vulkan-fibra, razne vrvice, pooljenega platna, cementnega škrljeveca, narezanih svedrov, spiralnih svedrov ter raznih svedrov za les.

Direkcija drž. rudnika Senjski rudnik sprejema do 17. septembra ponudbe za dobavo 30.000 kg ovsa ter kompletnega vitlja z električnim pogonom.

Direkcija drž. rudnika Senjski rudnik sprejema do 17. septembra ponudbe za dobavo strojnih ročnih pnevmatičnih žag.

Komanda podvodnega orožja v Kumboru sprejema do 20. septembra ponudbe za dobavo ebonita ter sljede v ploščah; 21. septembra cilindričnih razvrtacov, glodal, brusil ter raznih strojnih naprav; 23. septembra raznih vrst desk in lesa.

Pomorska vojna akademija v Dubrovniku sprejema do 20. septembra ponudbe za dobavo raznih športnih potrebščin.

LICITACIJE:

Razpisane so naslednje ustne ofertne licitacije za dobavljanje mesa po garnizijah za čas od dne 1. oktobra 1940. do 31. marca 1941.: dne 9. septembra v Celju, Skofji Loki ter Cerknici; 12. septembra v Ljubljani, Slov. Bistrici in Murski Soboti; 14. septembra v Dolnji Lendavi, Mariboru, Ribnici in Bohinjski Beli; 16. septembra v Ptuj, Novem mestu, Mojstrani, Zeleni-kih in na Vrhniki.

Dne 14. septembra bo pri Dravski delavnici v Ljubljani pismena pogodba za dobavo impregniranega platna, raznega usnja in kož, sedlarskega sukanca, strojnih igel ter voska; 20. septembra bo ofertna licitacija za dobavo usnjenih opasačev in dne 21. septembra razne opreme in potrebščin za konje.

Dne 15. oktobra bo pri Centralni direkciji drž. rudarskih podjetij v Sarajevu licitacija za nabavo električnega motorja s priborom in dne 29. oktobra svinčenega kabla. (Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Pred 300 leti

se je pripisovalo z Rogaško slatino dozožena zdravljenja neki tajinstveni sili.

Danes

je ta. zdravična moč znano, stvarno ugotovljena. Je to blagodar narave trpečemu človeštvu.

Pa tudi za zdrave

je Rogaška slatina neprecenljiva za ohranitev zdravja. Tudi Vam bo Vaš organizem poplačal z večjo odpornostjo, če namesto druge pijete Rogaško slatino!

Sejmi

9. septembra: Loški potok, St. Vid/Stična, Buševa vas, Lukovica pri Kamniku, Velike Lašče, Apače, Središče, Turnišče.
10. septembra: Šmartno pri Litiji,

Kamnik, Maribor, Ormož, Turnišče, Dol. Lendava, Puconci.
11. septembra: Dobje, Celje, Ptuj, Trbovlje.
12. septembra: Polšnik, Vel. Mraševo, Loka pri Zuzmu, Turnišče.

13. septembra: Boštanj, Maribor, Dobova.

14. septembra: Gradac, Žužemberk, Brežice, Celje, Trbovlje, Golobinjek, Petrovče, Ščavnica, Vitanje.

ZALOGA Laškega piva V LJUBLJANI

priporoča svoje izborno

termalno svetlo in Zlatorog temno pivo

Jugočeška

jugoslovensko-češka
tekstilna industrija d.

Kranj

Proizvaja:
barvano in tiskano blago
iz
bombaža in umetne svile

*Zahtevajte proizvode
te domače tvornice!*

LJUDSKA POSOJILNICA v LJUBLJANI

z. z. neom. j., Ljubljana, Miklošičeva cesta 6,
v lastni palači nasproti hotela „Union“

Obreduje hranilne vloge najugodnejše • Nove in
stare vloge, ki so v celoti vsak čas razpoložljive,
obreduje po 4 %, proti odpovedi po 5 %

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovancev do pokojnine je potrebno, da so zavarovani prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA
KOPITARJEVA 6

*
Nudi po izredno nizkih cenah: Salda-konte, štrake, jurnale, šolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.

Manufakturna veletrgovina na debelo in na drobno F. Hrehorič

LJUBLJANA
Ty. Teva cesta 28

Zahtevajte povsod poznane specialitete trvdke B. MOSER, veletrgovina z vinom BEOGRAD - ZEMUN III., Moserova ulica št. 1

ZASTOPNIK
za Ljubljano in bivšo Kranjsko
M. CESAR, LJUBLJANA VII., Gasilska cesta 3
TELEFON ŠT. 23-69